

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 291. An & qualiter periculum corporis sit causa sufficiens divortii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

pertrahere ad gravia peccata, est causa sufficiens divortii; cum iure naturali ac divino cuique permiffum declinare periculum animæ, & nemo reneatur cum eo satisfacere aliis obligationibus gravibus de cætero; adeoque nec matrimoniali, juxta illud Christi *Matth. 18. Si oculus tuus scandalizaverit, erue eum, & projice à te.* In quem locum D. Hieron. inquit sententiam Christi esse, ut hi, qui nobis conjuncti sunt, & instar oculorum, ut parentes, filii, uxor causa sint ruinæ, ab illis recedamus. Sanch. *L. 10. d. 17. à n. 5.* Ponc. *L. 9. c. 23. à n. 1.* Castrop. *d. 3. p. 6. §. 9.* Laym. *L. 5. tr. 10. p. 3. c. 7. n. 16.* cum communi juxta *c. 2. h. t.* aliosque textus, in quibus licet sermo sit de inductione ad infidelitatem, eadem tamen est ratio de quolibet alio peccato. Castrop. *l. c.* Sic itaque sufficiens causa divortii est, si vir sit leno, incitetque uxorem ad adulterium, Sanch. *l. c. d. 18. n. 6.* Castrop. *l. c.* Pirh. *h. t. n. 60.* Item si introducat viros procales, qui ipsam sollicitent, aut etiam vult, ut pellicem foveat. Castrop. Item si sollicitet ad concubitum Sodomiticum. Laym. *l. c.* vel etiam ad furta committenda vel tegenda & his similia. AA. iidem. Si conatur directè vel indirectè inducere ad ratiocinia. Laym. *l. c.* Item si conjux sit veneficus, quia ob societatem dæmonis grave malum animæ, quin & corporis timeri potest. Laym. Castrop. *l. cit.* Sanch. *l. c. n. 22.* Cdn. *d. 35. du. 5. n. 23.* &c. De cætero ubi cessat illa ad peccatum ductio, quantumcumque conjux sit deditus vitii, exceptis adulterio & hæresi (de quibus paulò post) licitum non est divortium. Arg. *c. 2. h. t.* & ibi Gl. communiter recepta D. Thom. *in 4. d. 39. q. univ. a. 6. in corp.* Sanch. *d. 17. n. 4.* Ponc. *c. 23. n. 3.* Castrop. *n. 4.* Pirh. *n. 59.* quamvis D. Thom. Sanch. Laym. Castrop. & alii passim tradant, posse conjugem, præsertim maritum, titulo correctionis, & causâ emendandi & reducendi uxorem à gravi, cui implicita est, scelere, ad tempus se separare, dum ex eo secessu speratur fructus. In quo tamen maturo opus judicio & diligentia; cum ex hoc plerumque sequi soleant majora mala. Ut monent Castrop. Ponc. &c. Dixi *maritum*; quia is caput est mulieris, & ei competit corrigere uxorem. Quo tamen non obstante, habere tamen etiam quandoque locum talem separationem in uxore ad emendandum virum.

2. Resp. ad secundum: Ad hoc divortium faciendum conjux innocens non eget Judicis sententia; quia ipso jure naturali conceditur, & non est perpetuum, sed temporale; ad tempus usque cessantis periculi; tum quia ob moram est periculum lapsus in peccatum. Sanch. *L. 10. d. 17. n. 10.* Castrop. *l. c.* Pirh. *n. 58.* Laym. *l. c. n. 18.* qui tamen hoc limitat, nempe si periculum animæ vel corporis est notorium, licere facere talem separationem auctoritate propria. Imò addit, remittens ad Gutt. *c. 24. n. 28.* Sanch. *d. 18. n. 3.* ratione scandali virandi plerumque necessarium esse Judicis ecclesiastici officium implorare, nisi periculum sit in mora. De cætero, an & qualiter auctoritate propria possit innocens à conjugè adultera recedere ante sententiam, dicitur infra.

Quest. 291. An & qualiter periculum corporis sit causa sufficiens divortii.

1. Resp. primò: Periculum vitæ vel salutis corporalis grave (intellige tale, quod virum

prudenter & constantem, attenta personæ qualitate, terrere posset: & quale est non tantum mutilationis membrorum, sed etiam gravium & atrocium verberum; qualia uxori etiam delinquenti potestatem inferendi vir non habet, ut Laym.) imminens ex cohabitatione; si aliâ viâ averti nequit, est causa sufficiens divortii duraturi, usque dum periculum cesserit, & sufficiens cautio præstetur de malo impofterum non inferendo. Ratio est; quia nemo tenetur cum tanto suo detrimento debito alterius aut obligationibus suis satisfacere. Sanch. *d. 18. n. 2.* Laym. *l. c. n. 16.* Pirh. *h. t. n. 60.* Castrop. *n. 5.* cum communi. Arg. *c. ex transmissa. c. literas. de restit. spol.* Sic itaque in particulari causa sufficiens divortii est. Primò lepra, similisque gravis morbus contagiosus, intellige, habitualis seu diu durans. Castrop. Laym. *l. cit.* Cönninck. *d. 35. du. 4. n. 22.* Secundò furor continuus, si inde tale grave malum immineat. Castrop. Laym. Pirh. *l. cit.* Sanch. *d. 18. n. 18.* Si verò hujusmodi periculum absit, etsi molestum sit amenti cohabitare, molestia tamen hæc toleranda. Sanch. Pirh. *l. cit.* idem est de ebrietate. Laym. *l. c.* Tertio latrocinatio viri, dum nimirum mulier prudenter timet, se tanquam illius criminis sociam puniendam, vel saltem reputandam; adeoque incursum vitæ & honoris detrimentum. Castrop. *l. c.* Sanch. *n. 21.* Nav. *cit. c. 22. n. 22.* Barb. *rub. ff. soluto matr. p. 2. n. 29.* & alii. Quarto sævitia viri undecunque proveniens, dum is atrociter & gravia verbera inferre solet. *cit. c. ex transmissa. & c. literas.* Castrop. *n. 6.* Pirh. *n. 61.* Laym. *n. 16* idque etiam, si uxor culpâ suâ occasionem det. Pirh. *l. c. cit. l. nec timorem. ff. de eo quod met. caus.* Secus, si non sit immoderata verberatio, sed solum moderata castigatio, quam vir uxori inferre potest. Pirh. *l. c.* Sanch. *d. 18. n. 5.* Secus item si semel aut iterum, etiam atrox præter consuetudinem viri ex insolito & ingenti motu iræ accideret, nisi istiusmodi verberationis sæpius impofterum exercendæ probabilis timor adesset. Laym. *n. 17.* Pirh. *l. c.* Sanch. *n. 26.* non enim in genere, ut notat Castrop. *n. 7.* citatis Gutt. *l. 1. qq. can. c. 24. n. 9.* Barb. *rub. ff. soluto matr. p. 2. n. 32.* Sanch. &c. damnum seu malum illatum causam sufficientem præbet divortii, nisi inde sumatur præsumptio sufficiens de iterando illo; Tametsi autem citati textus *c. ex transmissa. & c. literas.* Loquantur de uxore timente sævitiam viri (quia frequentius viri in uxores sæviunt, quàm è contra) locum tamen etiam habet divortium in viro prudenter timente sævitiam uxoris ob easdem rationes. Sanch. *n. 8.* Gutt. *l. c. n. 8.* Ponc. *n. 8.* Castrop. *n. 6.* Quintò machinatio mortis alteriusque gravis mali, seu insidiæ structæ à conjugè. Castrop. *l. c.* juxta textus *cit.* Denique causa divortii sunt graves & frequentes rixæ, cum nimis duram ac molestam reddunt cohabitationem, graveque malum reputetur, habere semper offensum, & à se alienatum illum, cum quo vivere semper quis cogitur, ex quo res alterius pendent. Sanch. *L. 4. d. 6. n. 14.* & *L. 10. d. 18. n. 11.* Henriq. *L. 11. c. 17. n. 7.* Laym. *l. c. n. 17.* Pirh. *l. c.* Castrop. *n. 8.* ubi etiam cum Bald. *in c. 1. ut litè contest. n. 3.* Decio *conf. 130. n. 4. vol. 4.* & aliis. Huc refert retentionem concubine domi vel extra, quæ præbeat causam sufficientem divortii, non solum titulo adulterii, sed & sævitie, cum sit causa perpetuæ discordiæ, & sæpe

repe,

repetitorum verberum, adeoque molestissima cohabitatio. Circa quæ notandum, in his casibus non referre, utrum malum ab ipso conjugè timeatur, an verò à parentibus ejus, modò conjux non sit sine culpa, ut dum posset removee malum, v. g. recedendo à parentibus, intermittit. Laym. l. c. citans Sanch. cit. d. 6. n. 23. Arg. c. extransmissa.

2. Resp. secundò: Quamvis & hic locum habeat, quod dictum quæst. præced. resp. 2. nimirum quòd, ubi causa divortii ob grave periculum est notoria, fieri possit autoritate propria, tutius esse & plerumque necessarium ratione scandali implorare officium Judicis, nisi sit periculum in mora. Laym. l. c. n. 18. Porro causa hæc tractanda coram Judice ecclesiastico; quia agitur de obligationis Sacramenti matrimonii dissolutione, in qua utpote spiritali solus Ecclesiasticus Judex est. Castrop. n. 9. citato Covar. in 5. decret. 2. p. c. 7. §. 6. n. 14.

Quæst. 292. An & qualiter cautio interposita impediatur divortium, præcipue faciendum ratione sævitie.

1. Resp. primò: Dum cautio sufficiens præstari potest de malo imposterum non inferendo, locus non est divortio; malum siquidem, quod timeretur, ut sufficiens sit ad faciendum divortium, debet esse inevitabile; ergo si hæc via cautionis sit evitabile, divortium faciendum non est. Laym. l. c. n. 17. citans c. extransmissa & c. literas. Distinguunt hoc ipsum alii. Afferit enim Castrop. l. c. p. 9. n. 10. ex Ponc. L. 4. c. 23. n. 6. cum Riccio in pr. decis. 235. & juxta decis. rote 250. apud Farinac. vol. 2. consil. probatà plene sævitiam (probationes siquidem, ut sequatur divortium, concludentes esse debent; cum sub dubio nemo jure suo certo spoliandus sit. Castrop. n. 10. Paris. conf. 54. n. 16. vol. 4. Barbof. rub. ff. solut. matr. p. 2. n. 27.) non esse uxorem tradendam viro, quam vis cautionem de non offendendo offerat; quia non decet uxorem justè trepidantem fragilitati cautionis committere; cum cautio non immutet malevolam animam. §. fin. Inst. de suspell. tutor. Sanch. cit. d. 18. n. 33. esse verò locum cautioni de non offendendo, ubi probationes sævitie non sunt integræ. Castrop. n. 11. tradit.

2. Resp. secundò: Sufficiens autem cautio censetur, per quam boni viri arbitrio satis consultum est incolumitati conjugis. Laym. l. c. ubi etiam, quòd talis plerumque sit cautio fidejussoria aut pignoratitia, & interdum optimam esse juratoriam, si vir probus videatur quam maximè revereri religionem juramenti, ut Gutt. L. 1. 99. can. c. 24. n. 3. Quin & debere esse in hoc casu pignoratitiam vel fidejussoriam (eo quòd quoties exigitur cautio ob suspicionem personæ, semper esse debeat cum pignore vel fidejussore, juxta L. si fidejussor. §. fin. ff. qui satisfacere coguntur) asserit Castrop. n. 11. cum Sanch. l. c. n. 36. idque usque adeo requiri, Riccio in prax. decis. 254. n. 2. Ponc. & c. ut nequeat Judex esse contentus cautione juratoria viri, tamen si impotens sit pignoratitiam vel fidejussoriam cautionem præstare, quod tamen postremum negat Castrop. cum Sanch. n. 42. eò quòd cit. c. literas. de restit. spol. dicatur, dandam uxori cautionem pignoratitiam vel fidejussoriam, quantum fieri potest, & ad impossibilia nemo obligetur. Item regula generalis sit, non habentem pignora vel fidejussorem, quia pauper vel advena est, satisfacere præstando cautionem juratoriam. auib. generaliter, c. de Episc. &

cler. Roland. conf. 43. n. 21. Sanch. n. 38. Barb. in l. divortio. §. interdum. ff. solut. matr. quinimo existimat Castrop. cum Laym. Sanch. n. 43. Gl. & Innoc. in c. extransmissa. Sufficere juratoriam, dum vir est aliàs bonæ vitæ & famæ, etsi pignoratitia vel fidejussoria haberi possit. Unde concludit Castrop. cum Sanch. n. 32. & 41. arbitrio Judicis deferendum, qualis hic & nunc præstanda cautio.

Quæst. 293. Quæ prævis concedendi divortium ob sævitiam, & qualiter pronuntiatur sententiæ, conjuges statum mutare possint.

1. Resp. ad primum: Petitò divortio ob matris sævitiam, Judex solet petere informationes per testes, qui de sævitia deponant (testes verò singulares in hac materia probant, modò omnes in genere testentur sævitiam. Castrop. l. c. n. 10. cum Ponc. cit. n. 6. & Canif. in c. 2. b. t.) & habita sufficiente informatione, interlocutoriam sententiam pronunciat, ut uxor in loco tuto statuatur, subministratis ei à viro alimentis, donec lis decidatur. c. extransmissa. Quin &, ut Castrop. n. 9. cum Ponc. c. 73. n. 7. Riccio. in pr. decis. 235. n. 6. Gutt. 93. can. c. 24. n. 7. & Rota decis. 250. apud Farinac. vol. 2. conf. expensis ad liem sustinendam & promovendam, ne his destituta cadat causa. De quo postremo enucleatè magis infra. Ac denique ejus arbitrio committitur, utrum, præstita sufficiente cautione securitati mulieris prospici possit; an verò non sit satisfactum, sed divortium fieri debeat. Et enim hac omnia Judicis examini & arbitrio committuntur, ubi & arbitrari, an malum, quod timeretur, sit grave & inevitabile. Laym. n. 17. ex Sanch. n. 20. & Gutt. cit. c. 24. n. 5. & sequitur fere ex dictis.

2. Resp. ad secundum: Dum sententia divortii ob sævitiam pronunciata restricta est ad tempus, scilicet quousque vir signa dederit emendationis vel cautionem obtulerit, certum est, neutrum statum mutare posse, v. g. ingrediendo religionem, aut suscipiendo Ordines. Si verò sententia est absoluta; eò quòd desperetur vir corrigendus à sævitia, quamvis cautionem dederit, conjux innocens ad religionem vel Ordines transire potest, non secus, ac si divortium factum ob adulterium. E contra verò id non licet nocenti in viro innocente, exceptis casibus, in quibus id licet adultero. Castrop. cit. p. 9. n. 12. Sanch. L. 10. d. 18. n. 48. Ponc. cit. c. 23. n. 9. Porro innocente post divortium absolute factum ad sui consortium virum sævum admittente, censetur eo ipso irrogatam injuriam remittere, ac habere securitatem in ejus cohabitatione, ac proinde, nisi se novæ offerant causæ, ex præteritis ab eo separari nequit. Castrop. l. c. Ponc. n. 9. Farin. L. 2. conf. 156. in fine.

Quæst. 294. An & qualiter adulterium sit causa sufficiens divortii.

1. Resp. ad primum: Adulterium est causa sufficiens divortii perpetui, utpote per se & directè fidei conjugali & contractui matrimoniali repugnans, dum interim alia crimina presentia sufficientem causam divortii, ut Laym. L. 5. tr. 10. p. 3. c. 7. cum Bellarm. L. 1. de matr. c. 14. resp. 2. habeant se per accidens ad matrimonii substantialem obligationem, adeoque iis cessantibus recipi debeat conjux. Hanc esse sententiam constantem omnium Catholicorum, ait Castrop. d. 3. p. 6. §. 1. propter illud Christi Matth. 5. & 19. *Quicumque dimiserit uxorem*